

Trudie Rutten

Honden aan boord

Inhoudsopgave

Dankwoord	7
Voorwoord	8
Inleiding	9
1. Scheepshonden	11
• Historie van de scheepshond	11
• Hedendaagse scheepshonden	12
2. Afwegingen	15
• Een hond wel of niet mee aan boord nemen	15
3. Honden begrijpen	19
• De afstamming van de hond	19
• Communicatie van honden	21
(lichaamshouding, de hondenstaart, de rol van geuren, de mimiek)	
• Signalen herkennen	24
(afstandvergroterende- en afstandverkleinende signalen, stress, emoties, kalmerende signalen)	
• Communicatie via geluiden	28
• De hondenneus	29
4. Probleemgevend gedrag	31
• Angst	31
• Veelvoorkomend probleemgedrag	33
(vermijdingsgedrag, verlatingsangst, angst voor: geluiden, trillingen, bepaalde situaties, mensen)	
• Agressie	42
(angst, aangeleerd, pijn, territoriaal, redirectie, agressie tussen honden onderling)	
• Blaffen	47
• Overmatig blaffen aan boord	47
(verlatingsangst, territoriaal, angst, onbewust aangeleerd)	
• Roofzuchtige agressie en najagen	49
• Zindelijkheidsproblemen	51
(puppy's, lichamelijke oorzaken, de oude(re) hond, stress en angst, markeren, het niet willen urineren op bepaalde plaatsen)	
• Eetstoornissen	53
• Ongehoorzaamheid	53
5. Dierenwelzijn	55
• Het welzijn van een scheepshond bepalen	55
• Wat zijn Bach Bloesem Remedies?	57
• Wat kunnen Bach Bloesem Remedies voor een dier doen?	59
6. Plezier en ontspanning	63
• Spelletjes voor aan boord	63
(soorten spelletjes, zelf spelen)	
• Spelletjes en activiteiten voor aan de wal en in het water	65
(waterpret, zwemmen, apporteren, wandelen, naast de fiets lopen, mee in de fietsmand)	

7. Hoe honden leren	71
• Uitleg van de leerprincipes.....	71
• Honden trainen, een positieve trainingmethode.....	73
• Trainingsboekje:	
1. Oefeningen voor een gehoorzame hond	77
(hier, volg, zit, af, blijf, let op, over een loopplank leren lopen)	
2. Het aanleren van spelletjes	85
(apporteren, balletje-balletje, zoekspelletje, sorteerspel)	
• Naast de fiets lopen en fietstrainingsschema.....	88
8. Pup aan boord	91
• De aanschaf en begeleiding van een pup.....	91
• De pup mee aan boord	93
9. Veiligheid	97
• Veiligheidsrisico's en hoe ongelukken kunnen worden voorkomen	97
(verdrinking, tussen de wal en het schip vallen, het optillen en dragen van een hond, van boord gaan zonder toestemming, van boord springen, van boord vallen, vallen in een scheeps- of motorruim, een veilige plaats aan boord)	
• Veiligheidshulpmiddelen.....	105
• Gezondheid.....	106
• EHBO-doos.....	106
• Gevaren langs de waterkant.....	107
(het eten van "prooi", verwondingen, blessures, ongelukken op het ijs, onderkoeling, oververhitting, verbranding)	
• EHBO.....	113
• Reanimatie.....	113
• De dierenarts	114
• Ziektes.....	115
(Botulisme, ziekte van Weil, Rabiës, blauwalgvergiftiging, maag- en darmproblemen, Giardiasis, zeeziekte - reisziekte)	
• Parasieten	119
(teken, Leishmania, hartworm, aoutats, bijen - wespen - hommels)	
• Vergiftigingen.....	122
• Gifwijzer	124
• Belangrijke telefoonnummers.....	126
• Hond vermist.....	127
10. Vaartochten met honden	129
• Afmeersituaties	129
• Vaarroutes	131
• Website voor sloopshondeneigenaars.....	131
• Vaartocht 1. Van Zwartsluis naar Maastricht (NL).....	132
• Vaartocht 2. Van Maastricht naar Zwartsluis via België (NL-B).....	134
• Vaartocht 3. Van Zwartsluis naar Texel (NL)	136
• Vaartocht 4. Van Nederland naar België en Frankrijk (NL-B-F).....	137
• Landinformatie Groot-Brittannië en Duitsland.....	142
Bronnen en literatuuropgave	143

Zindelijkheidsproblemen

Honden zijn zindelijke dieren. Naast het afvoeren van afvalstoffen uit het lichaam heeft urineren en ontlasten ook een sociale functie. Wanneer een aan boord urineert of ontlasting deponiert, is daar een reden voor.

Onzindelijkheid kan veroorzaakt worden door:

- Leerprocessen
- Bepaalde ziektes
- Stress.

Puppy's

Tot de leeftijd van ongeveer 6 maanden hebben puppy's nog onvoldoende beheersing over de sluitspieren. Tot die tijd zijn "ongelukjes" normaal. Daarbij kan een pup niet direct begrijpen dat het verboden is om zijn behoefte op het schip te doen. Bij de pleziervaart moeten honden wennen aan twee verschillende situaties, namelijk thuis en op de boot.

De zindelijkheidstraining van een pup vraagt daarom geduld van de eigenaar.

Hoofdstuk: 8. Pup aan boord.

Lichamelijke oorzaken voor onzindelijkheid

- Blaasontsteking is een veel voorkomende medische oorzaak voor onzindelijkheid. Bij een blaasontsteking plast de hond vaak kleine hoeveelheden. Ook wanneer een pup na een zorgvuldige training niet zindelijk wordt, kan een blaas- of urinewegprobleem de oorzaak zijn.
- Nierziekten.
- Suikerziekte, de hond drinkt veel en moet vaak plassen.
- Gesteriliseerde teven kunnen incontinent worden.
- Ouderdomskwalen.

De oude(re) hond

Oudere honden kunnen onzindelijk worden door:

- Blaasontstekingen
- Sterilisatie
- Prostaatproblemen
- Een zwakker wordende blaas
- Dementie, zindelijkheidsregels worden vergeten.

Adviezen

- Wanneer een hond plotseling onzindelijk wordt, laat hem dan eerst onderzoeken op medische oorzaken. Vaak is er medicatie beschikbaar.
- Honden met een zwakke blaas moeten vaker uitgelaten worden.

Verwondingen

Verwondingen door vishaakjes

Op plaatsen waar gevist wordt kunnen weggegooide viskoppen met vishaakjes en zoekgeraakte vishaakjes achtergebleven zijn. Honden kunnen deze inslikken of via het eten van een viskop binnenkrijgen. Dit is levensgevaarlijk omdat de vishaakjes een maag- of darmperforatie kunnen veroorzaken, waaraan een hond overlijden kan.

Behandeling bij een ingeslikt vishaakje:

- Trek niet aan het vishaakje.
- Laat de hond niet braken.
- Knip een eventuele lijn aan het vishaakje, niet af.
- Ga direct naar een dierenarts.

Behandeling bij een in de bek vastzittend vishaakje:

- Trek niet aan het vishaakje.
- Probeer de vishaak door te duwen en vervolgens met een tang af te knippen.
- Ontsmet het wondje.
- Ga naar de dierenarts wanneer het vishaakje te vast zit of moeilijk te bereiken is.

Verwondingen door glas

Langs de waterkant ligt vaak glas. Honden kunnen verwondingen oplopen aan hun voeten wanneer ze erin trappen. Wonden aan voeten genezen langzaam en zijn erg pijnlijk.

Behandeling:

- Verwijder met behulp van een pincet het glas uit de voet.
- Ontsmet het wondje met Betadine of jodium.
- Voorkom likken aan de voet door deze te verbinden.
- Geef gedurende een paar dagen, twee maal daags een voetbad van lauwwarm water met soda, Biotex of een fysiologische zoutoplossing.
- Dierenartsbezoek – wanneer de hond veel bloed verliest en wanneer het voorwerp niet of niet in zijn geheel verwijderd kan worden, is een dierenartsbezoek noodzakelijk. Grotere wonden moeten altijd worden gehecht, verwaarlozing van dergelijke wonden kan chronische klachten tot gevolg hebben.

Verwondingen door prikkeldraad

In de buurt van weilanden ligt nogal eens los prikkeldraad. Het lopen door prikkeldraad kan verwondingen en ontstekingen veroorzaken.

Het voorkomen van verwondingen:

Kijk voordat de hond los mag lopen allereerst of de waterkant vrij is van afval, vishaakjes, glas en los liggend prikkeldraad. Houd de hond aangelijnd op plaatsen waar gevist wordt.

Soorten vachten

- Zware en lange vachten vragen veel onderhoud en drogen na een regenbui of zwempartij langzaam op. Bij broeierig weer kan smetten van de huid (een huidaandoening) ontstaan, wanneer de vacht niet voldoende opdroogt. Honden met lange vachten brengen veel zand mee aan boord. Een korte vacht is gemakkelijk in onderhoud.
- Rassen die niet verharen zijn bijvoorbeeld: de Poedel, de Labradoodle en de Portugese waterhond.
- Honden met een dunne huid en zeer korte vacht zoals de Whippet hebben bescherming nodig tegen wind en kou (hondendekje).
- Er zijn rassen die door hun lichaamsbouw of zware lange vacht niet (goed) kunnen zwemmen, bijvoorbeeld de Engelse Bulldog, Franse Bulldog en de Glenn of Imaalterrier.

Casus “Peggy”

Peggy is een jonge Soft Coated Wheaten Terriër en is parttime sloopshond op een sloep.

De Soft Coated Wheaten Terriër is een werkhond, oorspronkelijk bedoeld voor het verdelen van ongedierte op de boerderij. Het ras heeft een rijke zijdeachtige vacht, die om veel onderhoud vraagt. Als sloopshond lijkt dit ras daarom niet zo geschikt. Peggy echter, heeft zich prima aangepast en vindt het erg leuk om mee te gaan varen.

Waarom Peggy een succesvolle en blijde sloopshond is:

- De rastypische eigenschap: “voorkeur voor water”, hoort niet bij dit ras.
- Peggy kent het plezier van water niet. De eigenaars hebben Peggy nooit gestimuleerd om het water in te gaan, waardoor zij geen belangstelling voor water ontwikkeld heeft.
- Peggy is vanaf de leeftijd van acht weken regelmatig meegenomen naar de sloep, om haar op een positieve manier te laten wennen.
- Peggy heeft het zwemmen niet geleerd, daarom krijgt zij aan boord altijd een zwemvest aan.

TIP! Schep de hond met één hand vanaf de zijkant onder zijn buik en ondersteun de borst met de andere hand. Til de hond rustig op. Wanneer de hond spartelt of piept, wacht dan even met hem weer neerzetten totdat hij rustig is. Oefen het optillen eerst in een rustige en vertrouwde omgeving.

Van boord gaan zonder toestemming

Of een hond uit zichzelf van boord zal gaan hangt af van zijn motivatie, eerder opgedane ervaringen, zijn aanleg en de genoten training.

Wanneer een boot afgemeerd ligt, kunnen er situaties voordoen waarin een hond gemotiveerd wordt om van boord te gaan. Enkele voorbeelden zijn:

- Het passeren van soortgenoten of mensen.
- Het zien of ruiken van een kat.
- Het zien of ruiken van wild.
- Snel bewegende objecten zoals verkeer, joggers en spelende kinderen.
- Het ruiken van "eetbare dingen", zoals een weggegooide boterham, een dode vis of mest van prooidieren.
- Eén van de eigenaars loopt weg terwijl de hond aan boord moet achterblijven.

Deze hond gaat op eigen initiatief van boord. Zij neemt de kortste weg, onder de reling door en schuin via de loopplank naar de wal. Hoewel deze situatie ogenschijnlijk niet gevaarlijk lijkt, zijn er een paar belangrijke punten om in acht te nemen:

- De hond gaat zonder toestemming van boord, hierdoor loopt zij zelf gevaar en kan gevaar veroorzaken voor anderen, bijvoorbeeld in het verkeer.
- Zij loopt het gevaar om tussen het schip en de wal te vallen.
- Omdat zij zo sneller bij haar doel is, wordt het gemakkelijk een (ongewenste) gewoonte.

Een hond kan niet begrijpen waarom hij in de ene situatie wél en in de andere situatie niet alleen van boord mag gaan. Het is daarom raadzaam een hond te leren om nooit zonder toestemming van boord te gaan.

Ongewenst en onveilig gedrag.

Emoties bij honden

Het is nog maar sinds kort wetenschappelijk erkend dat dieren emoties kunnen ervaren. Hieraan voorafgaand is een jarenlange discussie tussen wetenschappers geweest over het bestaan van emoties bij dieren. In deze tijd is er steeds meer bekend over de werking van het brein en is het bewezen dat dieren emoties of gevoelens hebben. Vooral emoties bij honden zijn bestudeerd omdat zij dicht bij mensen leven. Deze wetenschap is erg belangrijk voor hondeneigenaars omdat het begrijpen dat honden emoties kunnen ervaren van belang is voor de relatie tussen mens en hond. Wanneer emoties bij honden niet begrepen of ontkent worden kunnen gedragsproblemen ontstaan. Honden kunnen bijvoorbeeld angsten ontwikkelen voor bedreigingen, pijn en woede-uitbarstingen. Zij kunnen boos worden in geval van onrecht, bijvoorbeeld wanneer zij gepest of gedwongen worden om dingen te doen die ze niet aankunnen.

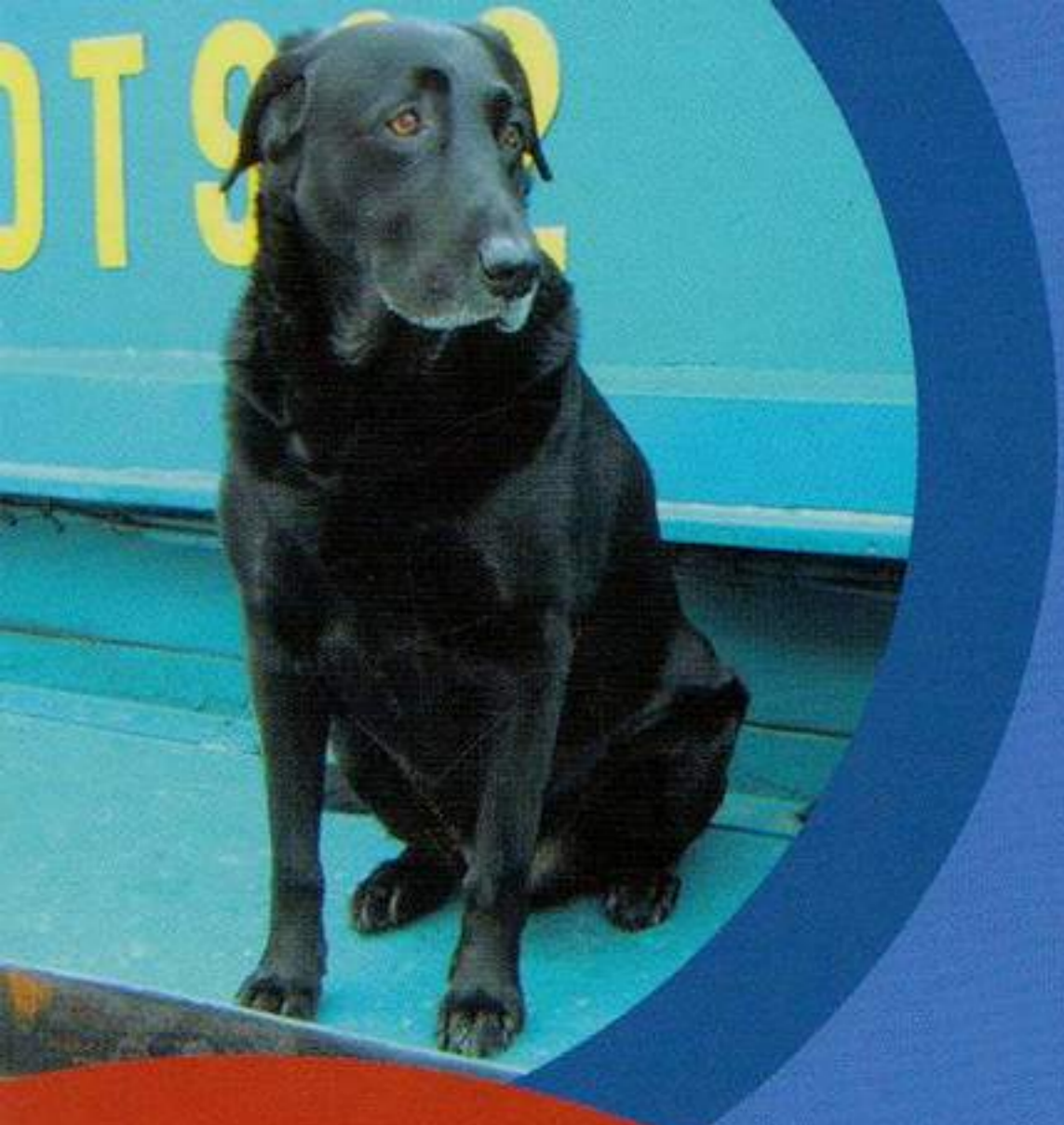
Hoofdstuk: 5 Dierenwelzijn/ Bach Bloesem Remedies.

Kalmerende signalen

Wanneer een hond onzeker wordt van een bepaalde situatie of gespannen raakt in een contact met een soortgenoot of mens maakt hij vaak gebruik van signalen om de situatie beheersbaar te maken. Het doel van deze, kalmerende signalen is zichzelf of de ander (een soortgenoot, een mens of een andere diersoort) te kalmeren. Kalmerende signalen zijn gedragingen die een hond vertoont buiten de passende context. Een voorbeeld is: geeuwen in een situatie waar er druk op de hond wordt gelegd. Normaal geeuwt een hond wanneer hij ontwaakt uit een diepe slaap. Wanneer de hond echter geeuwt in een situatie die stressvol voor hem is, is het een kalmerend signaal. Een hond vertoont kalmerende signalen wanneer hij onzeker of gestrest is, wanneer er teveel van hem wordt gevraagd of wanneer hij iets niet begrijpt.

Hier zijn de volgende kalmerende signalen te zien: geeuwen, knipperen met de ogen, wegstaren en de rug toe keren. Het doel is weer rust te brengen in de wolfengroep na een onderling conflict.

Trudie Rutten

Honden aan boord

Varen is voor veel mensen een ontspannen activiteit, hobby, of invulling van hun vakantie. Voor anderen is de beroepsvaart de basis van hun bestaan en bron van inkomen. Hobby of beroepsmatig; onze trouwe viervoeter hoeft niet aan wal achter te blijven...

Trudie Rutten is een ervaren hondengedragstherapeut en Bach Dierenconsulent. Varen en honden zijn haar passie. Tijdens

vaartochten in binnen- en buitenland komt zij regelmatig in aanraking met verschillende honden aan boord. Uit de gesprekken met hondeneigenaars bij de plezier- en beroepsvaart is gebleken dat er behoefte is aan meer specifieke informatie over honden aan boord.

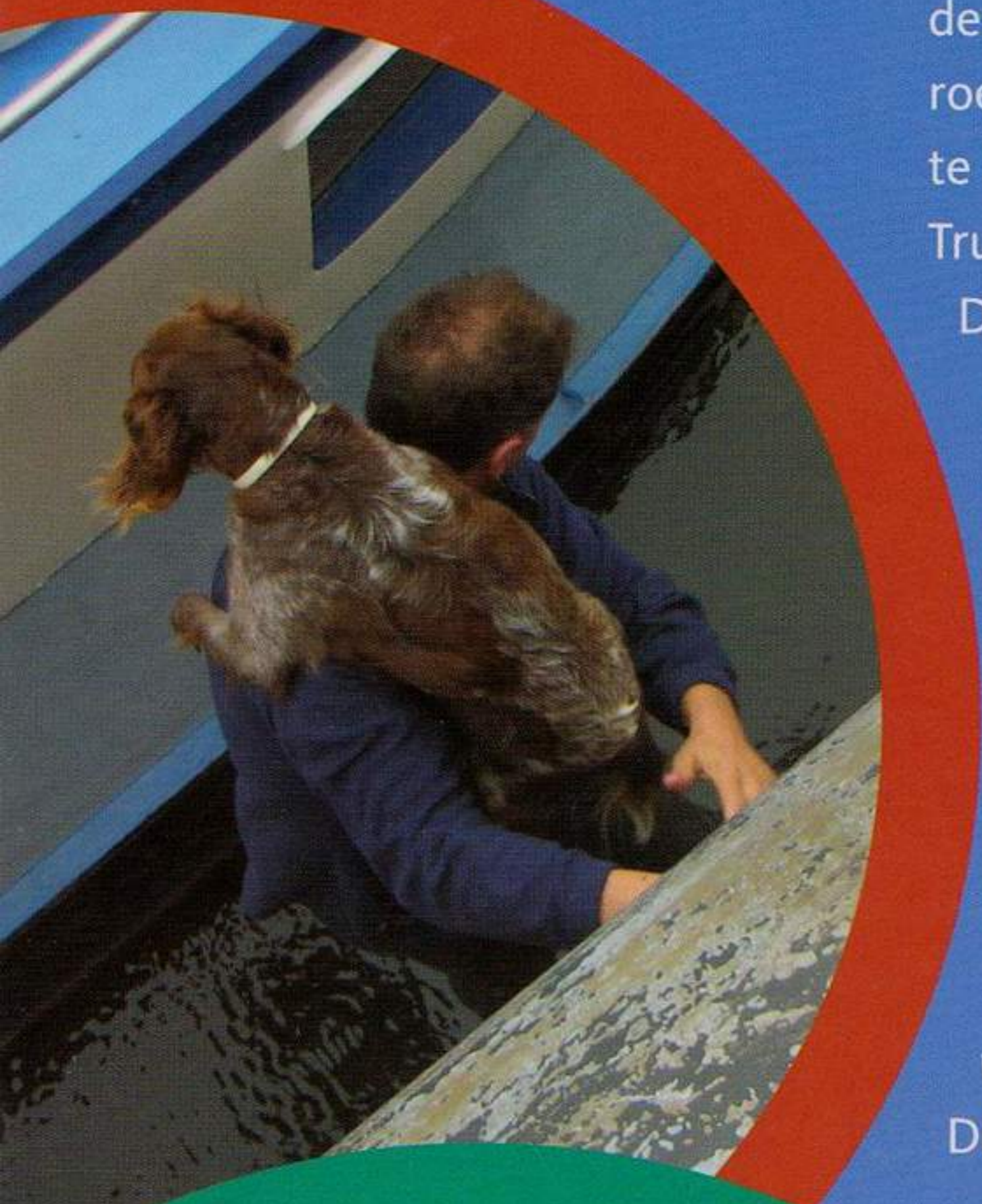
In dit boek laat ze zien dat varen en honden, met de juiste kennis en vaardigheden prima kunnen samengaan, met als resultaat: meer plezier voor eigenaar én hond aan boord. Onderwerpen die aan bod komen zijn: *veiligheid en gezondheid, natuurlijk hondengedrag, leren en trainen, probleemgevend gedrag* en adviezen om deze te overwinnen, een *puppy* aan boord, *spelen* en *vaartochten*.

Dit boek bevat veel *foto's* die bijdragen tot het *begrijpen van honden*. Met *EHBO*, de *gifwijzer* en een *lijst met nuttige adressen* is het boek tevens geschikt als *naslagwerk* aan boord.

Trudie Rutten maakt in haar Dierengedragpraktijk "De Rietvink" uitsluitend gebruik van diervriendelijke trainingsmethodes en natuurlijke behandelmethodes. Haar doel is het bevorderen van de eigenaar-hond-relatie.

www.hondenaanboord.nl

ISBN 978 90 5961 103 0

9 789059 611030

DE ALK & HEIJNEN
WATERSPORT

www.alk.nl